EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 21.11.2025
COM(2025) 704 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvoznih dovoljenjih leta 2024 v skladu z uredbo o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje

1. Uvod

Cilj Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje[1] (v nadaljnjem besedilu: Uredba), je v državah zunaj EU preprečevati smrtno kazen na eni strani ter mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje na drugi strani. Razlikuje med:

- blagom, ki je neločljivo povezano z zlorabo in se z njim nikakor ne sme trgovati (Priloga II), in
- blagom, ki se lahko zakonito uporablja, na primer oprema za kazenski pregon (Priloga III) in blago za terapevtsko uporabo (Priloga IV).

Za trgovino z blagom iz Priloge III in Priloge IV veljajo nekatere omejitve, vključno z zahtevo, da se pri pristojnem organu države članice zaprosi za dovoljenje za izvoz takega blaga.

Člen 26(3) Uredbe določa, da morajo države članice pripraviti javno letno poročilo o svojih dejavnostih, v katerem navedejo podatke o številu prejetih vlog, o blagu in državah, obravnavanih v teh vlogah, ter o svojih odločitvah glede teh vlog. Člen 26(4) določa, da mora Komisija pripraviti letno poročilo, v katerem so vsebovana letna poročila o dejavnostih, ki so jih objavile države članice, in ga objaviti.

To poročilo Komisije vsebuje informacije o dejavnostih držav članic v zvezi z izdajo dovoljenj v letu 2024[2] za izvoz blaga, ki bi se lahko uporabilo za mučenje ali smrtno kazen.

Vse države članice so sporočile število izvoznih dovoljenj, izdanih in zavrnjenih v skladu s členom 11(1) in členom 16(1) Uredbe, ter podatke o blagu in namembnih državah, na katera se nanašajo. V nekaterih primerih so pristojni organi v državah članicah sporočili tudi število ali količino blaga, za katero so bila izdana izvozna dovoljenja, in kategorijah končnih uporabnikov, ki jim je bilo to blago dobavljeno.

Dovoljenja na podlagi Uredbe (EU) 2019/125

Člen 11(1) in člen 16(1) Uredbe zahtevata dovoljenje za izvoz[3] blaga iz Priloge III oziroma Priloge IV.

V Prilogi III je našteto določeno blago, ki bi se lahko uporabilo za mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje. Blago iz Priloge III se uvršča pod naslednje razdelke: blago, zasnovano za obvladovanje oseb; orožje in naprave, zasnovani za obvladovanje nemirov ali za samozaščito; orožje in oprema za razširjanje kemičnih snovi za onesposobitev ali dražilnih kemičnih snovi, ki se uporabljajo za obvladovanje nemirov ali za

[1] UL L 30, 31.1.2019, str. 1.

[2] To poročilo ne zagotavlja informacij o tem, kako izvozniki uporabljajo splošno izvozno dovoljenje Unije v skladu s Prilogo V k Uredbi za izvoz blaga iz Priloge IV.

[3] Člen 2(d) Uredbe opredeljuje „izvoz“ kot „vsak premik blaga iz carinskega območja Unije, vključno s premikom blaga, za katerega se zahteva carinska deklaracija, in s premikom blaga, potem ko je to bilo skladiščeno v prosti coni v smislu Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta“.

samozaščito, ter nekatere sorodne snovi.

V Prilogi IV so naštete nekatere kemikalije, ki bi se lahko uporabljale za vbrizganje smrtonosnega odmerka.

Za izvoz blaga iz Priloge IV je treba pridobiti dovoljenje od pristojnih organov zadevne države članice iz Priloge I k Uredbi, razen kadar se za njegov izvoz uporablja splošno izvozno dovoljenje Unije iz Priloge V.

Izvoz v namembne države, navedene v splošnem izvoznem dovoljenju Unije, se običajno lahko opravi, ne da bi bilo treba pridobiti individualno ali globalno dovoljenje, ki ga izda država članica. Pri tem se je država nečlanica EU doslej načeloma vključila v Prilogo V, če je ratificirala ustrezni mednarodni sporazum z zavezo o odpravi smrtne kazni za vsa kazniva dejanja. Kar zadeva države, ki niso članice Sveta Evrope, mora zadevna država brez pridržkov ratificirati drugi fakultativni protokol k Mednarodnemu paktu o državljanskih in političnih pravicah (MPDPP).

Če pa obstaja utemeljen sum glede izvoznikove zmožnosti za izpolnjevanje pogojev dovoljenja ali zakonodaje o nadzoru izvoza, lahko pristojni organ izvozniku prepove uporabo splošnega izvoznega dovoljenja Unije.

Člen 20(2) Uredbe določa, da je izvozno dovoljenje, ki ga izda država članica, lahko individualno dovoljenje (dovoljenje za izvoz enemu končnemu uporabniku ali prejemniku v državi nečlanici EU) ali globalno dovoljenje (dovoljenje za izvoz enemu ali več natančno določenim končnim uporabnikom ali distributerjem v eni ali več natančno določenih državah nečlanicah EU)[4].

Člen 3, člen 4 in člen 5 Uredbe prepovedujejo izvoz, uvoz oziroma tranzit blaga iz Priloge II. Pristojni organi lahko odobrijo odstopanje od prepovedi, vendar le, če se dokaže, da bo zadevno blago zaradi svojega zgodovinskega pomena uporabljeno izključno za namene javne razstave v muzeju (v državi nečlanici EU ali, v skladu s členom 4, v državi članici).

2. Izdana in zavrnjena dovoljenja

Za leto 2024 je bilo skupno sporočenih 248 dovoljenj, izdalo pa jih je 7 držav članic. Druge države članice so Komisijo obvestile, da niso prejele nobene vloge za dovoljenje v skladu z Uredbo, kar kaže na omejeno dejavnost na tem področju. Tako kot v prejšnjih poročilih podatki ne zagotavljajo potrebne kritične mase, na podlagi katere bi bilo mogoče izpeljati utemeljene zaključke.

Ker opredelitvi individualnega dovoljenja in globalnega dovoljenja iz člena 2 Uredbe ne vsebujeta kvantitativnega elementa, iz navedenega števila izdanih dovoljenj ni mogoče sklepati o številu ali količini blaga, na katero se ta dovoljenja nanašajo.

[4] Člen 2(p) v celoti opredeljuje pojem „individualno dovoljenje“. Člen 2(q) v celoti opredeljuje pojem „globalno dovoljenje“.

Informacije, ki jih države članice predložijo Komisiji, običajno tudi ne razlikujejo med individualnimi dovoljenji in globalnimi dovoljenji.

Države članice so sporočile, da so v letu 2024 zavrnile dve vlogi za izvozno dovoljenje. Sporočena primera zavrnitve sta se nanašala na blago, opisano v Prilogi III pod oznako 3.1[5] in namenjeno za izvoz v Čile, ter blago, opisano v Prilogi IV pod oznako 1.1, točka (d)[6], in namenjeno za izvoz v Izrael.

Členi 3, 4 in 5 Uredbe prepovedujejo izvoz, uvoz oziroma tranzit blaga iz Priloge II. Uredba omogoča, da pristojni nacionalni organi odobrijo odstopanje od prepovedi, vendar le, če se dokaže, da bo zadevno blago zaradi svojega zgodovinskega pomena uporabljeno izključno za namene javne razstave v muzeju (v državi nečlanici EU ali, v skladu s členom 4, v državi članici). Pristojni organi so sporočili, da takih odstopanj leta 2024 niso odobrili.

Priloga 1 k temu poročilu vsebuje pregled števila sporočenih izvoznih dovoljenj, ki so jih države članice izdale in zavrnile v obdobju 2017–2024.

Priloga 2 k temu poročilu vsebuje informacije o številu sporočenih izvoznih dovoljenj, ki so jih izdale države članice za blago iz Priloge III.

Priloga 3 k temu poročilu vsebuje informacije o sporočenih namembnih državah dovoljenega in zavrnjenega izvoza blaga iz Priloge III.

Priloga 4 k temu poročilu vsebuje povzetek informacij, ki jih je Komisija prejela o sporočeni končni uporabi dovoljenega izvoza blaga iz Priloge III.

Priloga 5 k temu poročilu vsebuje podroben pregled dovoljenega izvoza blaga iz Priloge III v letu 2024.

Priloga 6 k temu poročilu vsebuje informacije o številu sporočenih izvoznih dovoljenj, ki so jih izdale države članice za blago iz Priloge IV.

Priloga 7 k temu poročilu vsebuje informacije o sporočenih namembnih državah dovoljenega izvoza blaga iz Priloge IV.

Priloga 8 k temu poročilu vsebuje povzetek informacij, ki jih je Komisija prejela o sporočeni končni uporabi dovoljenega izvoza blaga iz Priloge IV.

Priloga 9 k temu poročilu vsebuje podroben pregled dovoljenega izvoza blaga iz Priloge IV v letu 2024.

[5] Prenosno orožje in oprema za sproščanje odmerka kemične snovi za onesposobitev ali dražilne kemične snovi.
[6] Pentobarbital natrijeva sol (št. CAS 57-33-0).